

การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธุรกิจโรงแรม

นางสาววนิดา กิจบำรุงศิลป์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-966-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017245.

11784721x

Financial Statement Disclosure of Hotel Business

Miss Wanida Gitbumrungsin

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-966-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธุรกิจโรงแรม

โดย

นางสาววนิดา กิจบำรุงศิลป์

ภาควิชา

การบัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ธานี หิรัญรัมย์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

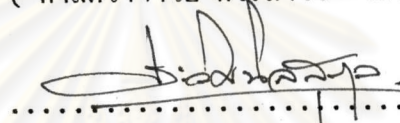
นายอนุชา ดำรงมณี

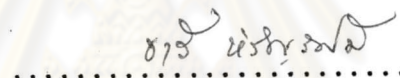

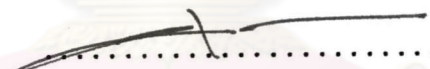
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

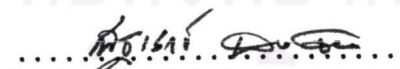
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิตร นิลสุวรรณกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ธานี หิรัญรัมย์) อาจารย์ที่ปรึกษา

..... กรรมการ
(นายอนุชา ดำรงมณี) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

..... กรรมการ
(อาจารย์ จงจิตต์ หลีกภัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สฤษดิ์เสกข์ จิมจ่อม)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิชา กิจบำรุงศิลป์ : การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธุรกิจโรงแรม (FINANCIAL STATEMENT DISCLOSURE OF HOTEL BUSINESS) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ชารี หิรัญรัมย์, นายอนุชา ดำรงมณี, 243 หน้า. ISBN 974-578-966-6

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธุรกิจโรงแรมตามบัญชี 9 ของมาตรฐานงบการเงิน ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2519) ซึ่งเป็นรูปแบบงบการเงินสำหรับบริษัทจำกัด ซึ่งประกอบธุรกิจอื่นนอกจากธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ธุรกิจประกันชีวิต ธุรกิจประกันวินาศภัย ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเงินทุนและธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์และธุรกิจเก็บของในคลังสินค้า เพื่อให้ทราบถึงวิธีการเปิดเผยข้อมูล และความเพียงพอของการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธุรกิจโรงแรม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินและการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม เพื่อเสนอแนะรูปแบบงบการเงินสำหรับธุรกิจโรงแรมโดยเฉพาะ ข้อมูลเพื่อการวิจัยได้จากการศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำราและงบการเงินของธุรกิจโรงแรมทั้งในและต่างประเทศ และออกแบบสอบถามความเห็นจากผู้จัดทำและผู้ใช้งบการเงิน จากนั้นได้นำผลจากแบบสอบถามมาเปรียบเทียบกับคุณลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินเกี่ยวกับ ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ความเพียงพอ และความสามารถเปรียบเทียบกันได้ แล้วเสนอแนะรูปแบบงบการเงินสำหรับธุรกิจโรงแรมโดยเฉพาะ

ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ซึ่งปัจจุบันยึดตามรูปแบบบัญชี 9 ของมาตรฐานงบการเงินมีความเพียงพอ แต่ถ้ากำหนดรูปแบบมาตรฐานงบการเงินสำหรับธุรกิจโรงแรมไว้ให้ก็จะทำให้เกิดความสะดวกต่อการบันทึกรายการทางการเงินและการจัดทำงบการเงินให้เป็นแนวทางเดียวกันมากขึ้น และยังมีความต้องการงบการเงินและข้อมูลอื่นเพิ่มเติมจากบุคคลและงบบำไรขาดทุน ได้แก่ งบบำไรสะสม งบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินหรืองบกระแสเงินสดและต้องการให้แสดงเป็นข้อมูลเปรียบเทียบ ปัญหาที่พบคือ ปัญหาเกี่ยวกับความยุ่งยากในการเสียภาษีการค้าที่มีอัตราภาษีการค้ามากมายหลายประเภท ความยุ่งยากในการประมาณการรายได้ค่าใช้จ่ายเพื่อคำนวณภาษีเงินได้ครึ่งปี ปัญหาเกี่ยวกับข้อบังคับที่กำหนดตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ไม่ทันกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวมีดังนี้ คือ (1) กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ และหน่วยงานภาคเอกชนของธุรกิจโรงแรมควรร่วมกันพิจารณาให้มีการปรับขยายมาตรฐานงบการเงินสำหรับธุรกิจโรงแรม ซึ่งได้นำเสนอรูปแบบงบดุล งบบำไรขาดทุนและกำไรสะสม ตัวอย่างงบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยแสดงเป็นข้อมูลเปรียบเทียบ 2 ปี (2) กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง ควรมีการทบทวนและปรับปรุงเกี่ยวกับวิธีการจัดเก็บภาษีการค้าและภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งปี และ (3) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย ควรทบทวนและปรับปรุงเกี่ยวกับข้อบังคับที่กำหนดในพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ให้ทันกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การบัญชี
สาขาวิชา การบัญชีทั่วไป
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม

WANIDA GITBUMRUNGSIN : FINANCIAL STATEMENT DISCLOSURE OF HOTEL BUSINESS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. THAREE HIRUNRUSME, MR. ANUCHA DUMRONGMANEE, 243 PP., ISBN 974-578-966-6

The objective of this thesis is to study financial statement disclosure of hotel business which is the list #9 of the Regulations Relating to the Financial Statements in the Ministerial Regulation No.2 (B.E. 2519) which applies to limited companies engaging in business other than commercial banking, life insurance, non-life insurance, financing, securities, financing and securities, credit foncier, and warehouse business. The study concentrates on the method of disclosure and the adequacy of information provide in financial statement, problems involving the financial statement disclosure and the operation of hotel business. In order to recommend a set of financial statement format for the hotel business. Data for the research are collected from documents, text books, as well as local and foreign financial statement of hotel business. Questionnaires are sent out to the accountants as producers, and users to inquire their opinions of the financial statement of hotel business. The results of the research are compared to the qualitative characteristics of financial statement disclosure : FAIRNESS, FULLNESS, ADEQUACY and COMPARABILITY. Finally, a set of financial statements for hotel business is recommended.

The results of this thesis indicate that the majority of the respondents are adequated with the financial statement disclosure by the list #9 of Regulations Relating to the Financial Statements. However, they agree that a set of standard for financial statement for hotel business should be established. The respondents also ask for more information in addition to that contained in financial statement, balance sheet, profit and loss statements. The information includes statement of retained earnings, statement of change in financial position or cash flow statement and comparative financial information. The problems of operation of hotel business are the difficulty in calculating business tax because there are many business tax rates, and the difficulty of forecasting incomes and expenses for calculatng half year income tax. The other problem is the concern that the Hotel Act at 1935 could not keep up with the current situation. The recommendations for these problems are : (1) The Department of Commercial Registration, the Ministry of Commerce and Private Sector should establish standard financial statement format of hotel business. This thesis proposes a set of standard that includes a two-years comparision of balance sheet, profit and loss statement and a sample of cash flow statement and notes to the financial statement which should be required by the Regulations Relating to the Financeal Statements. (2) The Revenue Department, the Ministry of Finance should consider adjusting business tax and the half year income tax methods. (3) The Office of the Permanent Secretary, the Ministry of Interior should review the Hotel Act 1935.

ภาควิชา การบัญชี
สาขาวิชา การบัญชีทั่วไป
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ก็ด้วยความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณอนุชา ดำรงมณี อาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม ที่ได้จัดหาข้อมูลและตำราประกอบการค้นคว้าให้ และรศ. ธานี หิรัญรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านทั้งสองได้กรุณาสละเวลาในการให้คำแนะนำ ปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี รวมทั้งรศ. ดร. ประวิตร นิลสุวรรณกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย และอาจารย์รัฐเสกข์ จิมโถม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณา ร่วมกันตรวจสอบและแก้ไขวิทยานิพนธ์ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคุณอาจารย์ ดังที่ได้กล่าวรายชื่อมาทั้งหมดไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ถือหุ้น ผู้บริหารและสมทบทุนของโรงแรมตัวอย่าง เจ้าหน้าที่คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพการบัญชีและการสอบบัญชี เจ้าหน้าที่ตรวจสอบกรมสรรพากร เจ้าหน้าที่ฝ่ายสินเชื่อบริษัทพาณิชย์ ผู้สอบบัญชีและนักวิชาการที่ได้ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม ขอกราบขอบพระคุณ คุณปรีชา คุณาสวรรค์ ผู้บังคับบัญชาที่ได้กรุณาให้โอกาสแก่ผู้เขียน ได้มีเวลาที่จะศึกษาค้นคว้างานวิจัยนี้ ขอขอบคุณ คุณผวงเพชร เลวิจันทร์ และคุณศิวพร เกียรติกาญจนกุล ที่ได้ติดต่อของบการเงินของธุรกิจโรงแรมในประเทศสหรัฐอเมริกา คุณสายฝน นวชิต และคุณรุ่งทิวา แสงทอง ที่ได้ช่วยจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ให้เสร็จสมบูรณ์ ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ที่มีอาจกล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา

ความรู้และประโยชน์ที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อันก่อให้เกิดบุญกุศลในทางใด ผู้เขียนขอมอบให้กับคุณตา คุณยาย ผู้ล่วงลับไปแล้ว บุพการี และผู้มีพระคุณ ตลอดจนบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กล่าวข้างต้นทุกท่าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วนิดา กิจบำรุงศิลป์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ.....	1
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
- สมมติฐานของการศึกษา.....	3
- ขอบเขตของการศึกษา.....	3
- วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	6
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 ลักษณะการดำเนินงาน การจัดองค์การและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ของธุรกิจโรงแรม.....	8
- ความหมายของธุรกิจโรงแรม.....	8
- ประเภทของโรงแรม.....	10
- โครงสร้างการแบ่งส่วนงาน อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ.....	15
- ลักษณะรายได้และค่าใช้จ่ายของการดำเนินงาน.....	23
- กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม..	28
- กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของ ธุรกิจโรงแรม	44
3 การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน.....	47
- ความหมายการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน.....	47
- ลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล.....	48
- ลักษณะของงบการเงิน.....	50
- วิธีการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน.....	60

	หน้า
4 การวิเคราะห์ผลของข้อมูล.....	62
- ผลของข้อมูลด้านผู้จัดทำการเงิน.....	63
- ผลของข้อมูลด้านผู้ใช้งบการเงิน.....	105
- การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลข้อมูลกับคุณลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล.....	143
5 สรุปผล ปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	146
บรรณานุกรม.....	172
ภาคผนวก.....	175
ประวัติผู้เขียน.....	243

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

- 1 ตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนห้องพักโรงแรม
รายได้จากการท่องเที่ยว

4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปภาพ

รูปที่		หน้า
1	แผนภูมิสากล	17
2	แผนผังการจัดองค์การของธุรกิจโรงแรมที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย	18
3	แบบ ร.ร. 12	29
4	แบบ ร.ร. 1	35
5	ผังสรุปการจดทะเบียนโรงแรม	38
6	แบบ ร.ร. 5	39
7	แบบ ร.ร. 13	40
8	แบบ ร.ร. 4	42
9	แบบ ร.ร. 6	43
10	งนกำไรขาดทุนแบบ SINGLE - STEP	56
11	งนกำไรขาดทุนแบบ MULTIPLE - STEP	58
12	งนกำไรขาดทุนแบบ CONDENSE	59

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย